

»Branje človeka izpopolnjuje, razpravljanje ga pripravi, pisanje mu da natančnost.« Francis Bacon, angleški filozof

Uvodnik odgovornega urednika

Po koncu obdobja hladne vojne je pomen bitk v medčloveških odnosih vidno podcenjen. Snow (v Grant, 2016, str. 6) pravi, da mnogi velikih spopadov v zgodovini ne štejejo več za odločilne, čeprav je bilo preživetje vsake civilizacije odvisno od njene usposobljenosti za vojskovanje in zmago v bitkah. Vojne so skozi tisočletja zaznamovale vse družbe na svetu in zmeraj znova smo začudeni nad domiselnostjo in ustvarjalnostjo, ki ju lahko iz ljudi izvabi vojna.

Zgodovinski dogodki zelo nazorno govorijo o tem, da je bila vojna ves čas pravilo, obdobje miru pa izjema. Nesporno je, da je vojna med gonilnimi silami zgodovine, saj brez njenega poznavanja ni mogoče razumeti nastanka sodobnega sveta. Čeprav današnja sodobna družba gleda na vojno kot na izjemo in nevarnost hkrati, ki bi se ji morali voditelji izogniti, to še ne pomeni, da je vojna vedno nesmiselna. Platonov učenec Aristotel je v svojih spisih, ki so hkrati tudi temelj sholastične misli, zapisal: »Vojskujemo se, da lahko živimo v miru.«

Pogled na vojno z druge, bolj teoretične perspektive izpostavlja vojno kot eno značilnejših področij negotovosti, ki vselej zahteva natančen in pronicljiv razum za ukrepanje, čeprav je zaradi nenehnega vmešavanja naključij ta vedno pomanjkljiv. Dejavnike negotovosti in naključij Clausewitz (2004, str. 103–106) pomenljivo izpostavlja tudi pri snovanju strategij in obrambnem planiranju, ker temeljita na predpostavkah, ki jih ni mogoče podrobno navesti brez resničnega poznavanja okoliščin. Ko govorimo o prihodnjih obrambnih potrebah države, bi moralo biti osrednje vprašanje javne politike (tudi z vidika omejenih ekonomskih zmožnosti) vselej usmerjeno v obrambno planiranje, ki bi moralo te okoliščine »dovolj dobro« upoštevati. Zato bi moral javno politiko zanimati predvsem odgovor na preprosto vprašanje, ali se bo

predlagani razvojno-usmerjevalni plan dovolj dobro soočil s prihodnjimi nacionalnimi potrebami. Utemeljevanje odgovora na to vprašanja lahko ima, še posebno v spremenljivih okoliščinah, močan vpliv na oblikovanje javne politike nacionalne varnosti in obrambe, kar se kaže tako v strategijah kot v obrambnem planiranju.

K enotnejšemu družbenemu razumevanju o pomenu nacionalnega obrambnega sistema ter povečanju njegovega ugleda med državljani Republike Slovenije, kar je eden izmed šestih ključnih obrambnih ciljev slovenske obrambne strategije, pomembno prispevajo tudi strokovna in raziskovalna dela, ki jih ustvarjajo slušatelji Centra vojaških šol pod vodstvom mentorjev s Katedre vojaških ved ter področnih strokovnjakov iz enot Slovenske vojske ter z Ministrstva za obrambo. Uredništvo publikacije Vojaškošolski zbornik skrbi, da njihove najboljše zaključne naloge predstavi širši strokovni in drugi javnosti z namenom, da raziskovalna dognanja s področja vojaških ved na komplementaren način podprejo dejavnost Slovenske vojske in Ministrstva za obrambo ter prispevajo k razmišljanju o vojaški stroki, njenem razvoju in nadaljnjemu proučevanju.

V Vojaškošolskem zborniku so predstavljene izbrane zaključne naloge 20. generacije slušateljev Višjega štabnega tečaja Poveljniško-štabne šole. **Major Aleš Umek** predstavlja oborožitveni sistem nevtralizacije raket, artilerijskih in minometnih izstrelkov, bolj znan z angleško kratico C-RAM, v povezavi z Natovim ciljem zmogljivosti. Članek je prvo strokovno delo v slovenskem jeziku, v katerem avtor odpira tudi številna terminološka vprašanja. **Major Aleš Zelenko** zelo pronicljivo in hkrati strokovno zanimivo opozarja na zelo pomemben segment poznavanja vpliva sodobne oborožitve in opreme na fizične sposobnosti ter zdravstveno stanje vojaka pehote 21. stoletja. Nedvomno gre za zametek pionirskega dela v slovenskem prostoru, z izjemnim potencialom za nadaljnje raziskovanje tega za politični in vojaški vrh, zlasti pa za obrambno industrijo zelo »nezaželenega« in občutljivega področja. Major Zelenko v članku, čeprav gre za strnjen povzetek veliko širše študije, poudarja »... da je bolje, da politika, vojaki, družba spoznajo razsežnosti posledic uporabe naše oborožitve in opreme, četudi samo prek kratkega naštevanja. S člankom želim doseči, da se bralec vživi v delo in napor vojakov ter nevarno vsakodnevno izpostavljanje učinkom sodobne oborožitve in opreme, česar mnogi, tudi zaposleni v Slovenski vojski in na Ministrstvu za obrambo, sploh ne poznajo in se tega ne zavedajo ...« **Major Tilen Berger** v svojem članku

analizira perspektive helikopterskih zmogljivosti slovenske vojske na primeru helikopterja Bell 412. Članek na podlagi kvantitativne in kvalitativne analize z več vidikov problematizira vprašanje potrebe po zadostni zmogljivosti večnamenskega helikopterja v Slovenski vojski glede na vse zahtevnejše naloge v nacionalnem in mednarodnem okolju. Posebno zanimivi so rezultati ankete, tako z vidika nalog bojnega kot tudi podpornega delovanja. **Stotnik mag. Damjan Štrucl** v članku Kibernetska varnost v Republiki Sloveniji in Slovenski vojski razpravlja o urejenosti tega področja v nacionalnem prostoru, na katerega vplivajo politike Nata in tudi EU, pri tem pa ne zapostavlja pomena mednarodnega vojnega prava. Avtor v članku izhaja iz ugotovitve, da je kibernetski prostor umeten prostor, ki ga je ustvaril človek, hkrati pa ga človek tudi vzdržuje in spreminja. Zagotovitev visoke ravni kibernetske varnosti je tako odvisna tudi od ureditve celovitega sistema izobraževanja in usposabljanja, ki bi po avtorjevem mnenju moral prevzeti vlogo pospeševalca ozaveščanja pomena kibernetske varnosti in razvijalca ustreznega kadra, sposobnega za učinkovito opravljanje te dejavnosti. **Major Slavko Majcen** v članku raziskuje vlogo in pomen transportnega letala za Slovensko vojsko. Članek celovito in pregledno izpostavlja možnosti zagotavljanja transportnih zmogljivosti in zmogljivosti transportnih letal, ki jih ima na voljo Slovenska vojska. Na podlagi analitični izsledkov avtor podaja oceno primernosti ter išče rešitve oziroma argumentira potrebe po uporabi lastnega transportnega letala. **Major Robert Frank** končuje to številko zbornika s predstavitevjo Natovega koncepta okrepljenih odzivnih sil (eNRF), njegovih sil zelo visoke stopnje pripravljenosti (VJTF) ter vlogo majhnih držav, ki v te sile prispevajo svoje enote, kar razloži s primerom Slovenije. Gre za zelo aktualen članek, v katerem avtor načrtno predstavi kakovostno nadgradnjo Natovih odzivnih sil glede na prejšnji koncept NRF. Posebno natančno analizira tudi priprave in napotitve slovenskih kontingentov v NRF in eNRF, na podlagi katerih v sklepu navaja tudi predloge za morebitne izboljšave in priložnosti Slovenske vojske.

Uredniški odbor vabi vse, ki jih strokovne teme zanimajo, k aktivnemu soustvarjanju spomladanske izdaje Vojaškošolskega zbornika naslednje leto.

Mag. Pavel Vuk
sekretar
odgovorni urednik Vojaškošolskega zbornika

Literatura in viri, iz katerih je odgovorni urednik črpal gradivo za uvodnik:

- Gray, C., 2014. *Strategy and Defence Planning: Meeting the Challenge of Uncertainty*. Oxford University Press, Velika Britanija.
- Grant, G., R., 2016. *Bojevanje: velika slikovna enciklopedija*. Mladinska knjiga, Ljubljana.
- Carl von Clausewitz, 2004. *O vojni*. Studia Humanitatis, Ljubljana.
- Carl von Clausewitz, 1989. *On War*. Princeton University Press, Princeton, New Jersey.
- Aristotel, 2010. *Politika* (prevod dr. Matej Hriberšek). GV Založba, Ljubljana.
- Obrambna strategija Republike Slovenije, 2013. Ministrstvo za obrambo, Ljubljana.